

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Uniuersa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalae, 1644

Sect. 9. Soluuntur argumenta contrarię sente[n]tiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

possunt, non solum physice, verum etiam bene moraliter, & convenienter suae sapientiae. Hoc autem sufficit vt voluntas possit velle eas producere, & omnipotentiam applicare ad producendum. Ergo ex parte intellectus diuini nihil aliud requiritur. Secunda vero pars eiusdem antecedentis probatur, quia scientia necessaria ex parte intellectus diuini ad cauendum, est illa quae dirigit liberam eius electionem, seu voluntatem producendi, proponendo illi obiectum eligibile. Ergo haec scientia debet esse ratione prior electione. Est enim ratione prius obiectum cognosci vt eligibile, quam liberè eligi: cum vna conditionibus praerequisitis ad liberè eligendum, sit cognitio & propositio obiecti eligibilis. Atqui scientia visionis non est prior electione, sed potius est ratione posterior: quippe vt cuius, eius obiectum constituitur in esse cognoscibilis per scientiam visionis, id est, in esse futuri, ac proinde in esse cognoscibilis tanquam futuri. Ergo scientia visionis non habet quid necessarium est ex parte intellectus diuini vt possit causare. Caret enim prioritate illa necessaria vt voluntatè dirigat. Confirmatur, quia scientia visionis non proponit voluntati obiectum vt eligibile, sed repraesentat illud vt electum, & prout exitum vt electionis diuinae voluntatis.

52. Altera ratio à posteriori, & ab absurdo, est quia si scientia visionis est causa rerum, imponit antecedentem necessitatem rebus futuris, ac proinde evertit libertatem voluntatis creatae. Probatur, quia Dei prauiusio de nostris operationibus futuris, est prior illis, cum sit illarum causa, & nullo modo nulla ratione illas praesupponat, vt saepius docet Aduersarius cap. cit. Et est illa per quam Deus concurret cum voluntate creata ad operandum, vt affirmat ibidem. Ergo est vnum de praerequisitis vt voluntas creata operetur, quippe quae sine Deo concurrente nihil potest operari. Atqui illa posita, voluntas creata non potest non operari: quia non potest componere negationem operationis cum prauiusione diuinae operationis futurae, quae prauiusio est necessariò vera, & non est vera nisi operatio futura sit. Ergo voluntas creata non est libera, quia non est talis vt positis omnibus praerequisitis ad operandum, possit operari vel non operari, si velit, & componere negationem operationis cum omnibus antecedentibus necessarijs & sufficientibus ad operandum. Confirmatur, quia necessitas operandi quae diuine iniicitur voluntati creatae, independenter omni ab ipsa, quaeque non ipsa facit, sed ab alijs patitur, tollit manifestè dominium illius in suos actus, & potestatem determinandi seipsam prout voluerit. Atqui necessitas imposta voluntati creatae à prauiusione diuina, est huiusmodi, iuxta doctrinam Aduersarij. Ergo tollit dominium voluntatis creatae in suos actus, in quo dominio eiusque exercitio consistit libertas.

53. Priori rationi nihil aliud respondet aduersarius c. 35. n. 8. nisi scientiam simplicis iq-

telligentiae nullo modo priorem esse Dei decreto de re futura: cum nullius rei sit idea, eiusque obiectum solum sit id quod ita est factibile, vt nunquam faciendum sit. Posteriori vero respondet n. 8. negando sequela. Imo, inquit, haec sola scientia ponit, datur, & conseruat libertatem: sola facit vt actiones humanae non solum sint, sed etiam sint liberae, sicutque cum indifferentia à voluntate nostra, cum per eam Deus operetur omne ens, omnesque modos entis, de quorum numero est libertas actionum, & contingencia rerum. Quam doctrinam repetit, & pluribus verbis exponit c. 41. n. 3. quorum summa est, sufficere ad conciliandam libertatem creatam cum Dei praescientia, dicere, quod Deus nouit perfectissime omne ens creatum, & omnes modos cuiusque entis, libertatis seu contingenciae, vel necessitatis, &c. ac proinde nouit perfectissime operationes liberas creatae voluntatis, & modum quo libere efficiendae sunt, simulque nouit ipsam esse liberè operaturam. Hoc enim posito voluntas liberè operabitur sine dubio, cum Dei praescientia falli non possit.

54. Verum prior responsio procedit ex falsa acceptione scientiae simplicis intelligentiae, quae non solum est de rebus nunquam existentibus, sed etiam de illis quae existunt, consideratis vt possibilibus & factibilibus. Quae scientia est ratione prior decreto faciendi, & dandi illis existentiam: & consequenter est etiam prior scientia visionis, quae cadit in illas vt faciendas, & vt existentes in aliqua temporis differentia. Posterior responsio, sumpta ex Thomae, friuola est & insufficientis. Deus enim non cognoscit res creatas, & earum omnes modos, nisi eo modo quo sunt aut possibiles sunt. Ergo non cognoscit voluntatem creatam esse liberè operaturam, aut posse liberè operari, nisi eo modo quo liberè operatura est, aut quo potest liberè operari. Atqui non est liberè operatura, nisi futura sit in eo statu vt positis omnibus praerequisitis ad operandum, possit non operari. Neque potest liberè operari, nisi habeat antecedenter talem indifferentiam & dominium in suum actum. Ergo nisi Deus prauideat illam ita se habituram, non prauidet illam esse liberè operaturam. At hoc non prauidet, si eius prauiusio circa operationem futuram est vnum ex praerequisitis, vt voluntas creata sit complete potens ad operandum: si quidem illa posita, non potest voluntas non operari: atque ita non est in statu indifferenti ad non operandum positis omnibus praerequisitis ad operationem. Est autem Dei prauiusio vnum ex praerequisitis ad operationem, si est illa per quam Deus vult concurrere cum voluntate creata, vt docet Aduersarius.

SECTIO. IX.

Saluantur argumenta contraria sententiae.

55. Primum eiusdem moderni argumentum contra nostram & communem sententiam. 2. 3. Primum Argumentum.

August. Etiam sumitur ex quorundam SS. Patrum testimonijs: vt D. August. cap. vlt. suarum Confess. vbi sic ait: *Nos itaque ista qua fecisti videmus, quia sunt. Tu autem quia vides, ea sunt.* Et lib. 6. de Trinit. cap. 10. *Non hoc quia creata sunt, ideo sciuntur à Deo quia facta sunt: ac non potius ideo facta sunt vel mutabilia, quia immutabiliter à Deo sciuntur.* Et lib. 15. c. 13. *Uniuersas creaturas suas, & spirituales, & corporales, non quia sunt ideo nouit, sed ideo sunt quia nouit. Non enim nesciuit qua fuerat creaturus. Quia ergo sciuit, creauit; non quia creauit sciuit.* Et Gregor. lib. 20. Moral. c. 23. alias 24. *Qua sunt, inquit, non ab aternitate eius ideo videntur, quia sunt: sed ideo sunt quia videntur.* Et lib. 32. c. 6. *Non-existentia videndo creat, existentia videndo continet. Quicquid ergo Creator non videt, essentia subsistendi caret.* Hæc modernus cap. 34. num. 4.

Explican-
tur partes
qui dicere
videntur
scientiam
visionis
de cau-
sam rei. n.
S. Thom.
Respondeo, S. August. primo loco citato sumere verbum, *videre*, latius pro cognoscere clarè & distinctè. Sic enim sæpe sumitur ab August. alijsque Patribus, & in vulgari modo loquendi. Eodemque sensu D. Thomas quaest. 2. de verit. art. 9. ad 3. asserit nihil prohibere aliquando omnem scientiam diuinam visionem dici; aliquando verò solam illam quæ est præsentium, præteritorum, & futurorum. Deus autem clarè & distinctè cognoscit (& eatenus videt) quæcunque scit per scientiam simplicis intelligentiæ; & quia cognoscit, potest illa producere si velit; ac se, ipsi producit si accedat voluntas efficax producendi. Neque D. August. intendit aliud loco citato quàm ostendere discrimen inter scientiam Dei, & nostram; quod nostra pendet à rebus coram existentibus, & ab illis causatur: Deus autem nouit res antequam sint; & per suam notitiam facit vt sint. Quòdque loquatur August. de scientia simplicis intelligentiæ, patet, quia loquitur ibi de scientia quam Deus habet naturaliter, & necessariò vt sit peritus rerum artifex, & per quam Verbum diuinum constituitur in esse Verbi. Hæc autem non est visio futurorum, aut creaturarum vt existentium, quæ contingens est. In secundo & tertio testimonio D. Augustinus non vtitur verbo videndi, sed sciendi & noscendi: loquiturque similiter de scientia & notitia simplicis intelligentiæ. De qua eadem, iuncto decreto voluntatis, loquitur etiam S. Gregor. vtroque loco citato: & postremorum eius verborum sensus est, quidquid Creator non cognoscit scientia coniuncta decreto efficaci, caret essentia subsistendi. Huic responsioni nihil opponit aduersarius vllius momenti.

56.
Secundum
argumen-
tum.
Secundum eius argumentum est huiusmodi: Impossibile est scientiam vllam eius rei esse causam, quam non cognoscit, & cuius non est idea. At scientia simplicis intelligentiæ nullius rei creatæ est idea, sed sola scientia visionis. Definitur enim scientia simplicis intelligentiæ, cognitio

eorum quæ nec sunt, nec fuerunt, nec erunt vnquam: atque adeo quorum Deus nec fuit, nec est, nec erit causa. Respondeo concessa maiore, nego minorem. Scientia enim simplicis intelligentiæ, adæquatè sumpta, latius patet quàm scientia non existentium: neque à D. Thoma, & ab alijs rectè sententibus ita definitur, vt ostendimus sect. 3. huius disput. numero 16. Et Aduersarius ipse cap. 23. num. 5. fatetur scientiam simplicis intelligentiæ dupliciter accipi posse. Primò, pro scientia non existentium tantum. Secundò, latius pro scientia rerum, siue existentium, siue non-existentium, prout dicit tantum cognitionem creaturarum secundum suam quidditatem & essentiam, præsciendò ab eo quòd sint, vel non sint actu; atque adeo vt tantum sunt possibiles, & non implicant contradictionem. Hoc autem secundo modo loquuntur de scientia simplicis intelligentiæ Didacus Ruis, & alij nostræ sententiæ assertores, in quaest. præsentis, Vtrū sit causa rerum à Deo creatarum, scientia visionis, an scientia simplicis intelligentiæ? vt agnoscit ipsemet Aduersarius c. cit. n. 8. Quare frustra quaestionem ipse trahit in alium sensum, & idolum sibi fingit quod impugnet.

57.
Tertium argumentum: Distinctio dupli-
cis illius scientiæ est solum ex parte ob-
iecti, non ex parte Dei, vt notat S. Thom.
quaest. 2. de veritate, art. 9. ad 2. Atqui si
scientia simplicis intelligentiæ est causa
eorum quæ sunt, fuerunt & erunt, idem
erit obiectum vtriusque scientiæ. Res-
pondeo, transeat maior, distingo mino-
rem. Idem erit obiectum quoad rem ip-
sam quæ scitur per scientiam simplicis in-
telligentiæ, prout est possibilis: & per
scientiam visionis, prout est existens; con-
cedo. Idem erit obiectum quoad statum essen-
di, & quoad veritatem quæ de illo cognos-
citur, nego. Nam per scientiam simplicis in-
telligentiæ cognoscitur res vt possibilis: &
& per visionem, cognoscitur vt existens.
Status autem possibilitatis est diuersus à
statu existentis: & prior est independens
à decreto libero diuinæ voluntatis: secus
autem posterior. Alia quoque veritas est
quòd res aliqua sit possibilis, id est, pos-
sit existere: alia, quòd actu existat. Sen-
sus autem D. Thomæ loco citato est, quòd
vel scientia simplicis intelligentiæ, stri-
ctius sumpta, quàm in præsentis, pro no-
titiâ non existentium tantum, habeat ob-
iectum realiter diuersum à scientia visio-
nis, quæ tantum est de existentibus: quòd-
que non sit realis distinctio inter has scien-
tias ex parte Dei qui omnia nouit actu sim-
plicissimo, sed ex parte obiectorum dum-
taxat. Vel etiam quòd scientia simplicis
intelligentiæ rei vt possibilis, differat in
re à visione eiusdem rei vt existentis,
non ex parte Dei, sed ex parte obiecti:
quia prior versatur circa essentiam, poste-

rior, circa existentiam: essentia verò & existentia distinguuntur à parte rei iuxta doctrinam D. Thomæ. Quamvis autem scientia simplicis intelligentiæ rei ut possibilis, & visio eiusdem rei existentis, non differant in re ex parte Dei: differunt tamen ratione: quia sunt notitia diuersarum veritatum, & obiecti prout diuerso modo se habentis; & vna est prior decreto libero diuinæ voluntatis, tanquam illud supponens, & ab illo accipiens suum obiectum.

8
Quartum argumentum: Per eandem scientiam Deus res omnes facit, per quam illas conseruat & tenet in esse: cum conseruatio nihil aliud sit, quam continua rei iam existentis productio. At conseruat eas per scientiam visionis. Quid enim aliud præstet ne sit otiosa? Respondeo concessa maiore, nego minorem. Sicut enim Deus res producit non per scientiam quâ videt illas productas & existentes, sed per eam quâ cognoscit illas ut possibiles produci & existere: ita easdem conseruat non per scientiam quâ eas videt ut se conseruatas, & ut persistentes in esse: sed per eam quâ nouit quomodo possunt conseruari & persistere, accedente decreto efficaci voluntatis. Scientia autem visionis Deo præstat ut cognoscat creaturas non solum ut possibiles, & secundum prædicata essentialia, sed etiam ut existentes, & secundum actualem existentiam. Fallitur autem modernus, si putat nullam esse Dei scientiam circa creaturas, nisi practica & operatiuam.

59
Argumentum quintum, sextum, & septimum: Quintum & sextum argumentum laborant eodem vitio, quo primum supra refutatum. Procedunt enim ex falsa imaginatione quòd scientia simplicis intelligentiæ sit tantum de nunquam existentibus. Septimum verò sic proponit num. 8. cap. cit. Fatentur aduersarii scientiam diuinam, coniunctam cum decreto voluntatis diuinæ de re aliqua facienda, causam illius esse. At hæc scientia alia non est, quam visionis. Nam scientia Dei, licet ut concipitur præcisa à voluntate, eiusque directiua, ut ita dicam, in actu primo, sit tantum scientia præcisionis siue possibilitum, sitque ratione prior decreto voluntatis: tamen ut est coniuncta cum voluntate, eiusque directiua in actu secundo, & cum ea operatur omnia, scientia visionis est: quia tunc est scientia eorum quæ sunt, fuerunt & erunt. Sicut quando coniungitur cum decreto negatiuo, hoc est, cum nolitione producendi ea quæ repræsentat, est scientia simplicis intelligentiæ, ut vel ipsi Aduersarii docent. Respondeo, illud quoque argumentum procedere ex mala definitione scientiæ simplicis intelligentiæ, & ignorantia doctrinæ quam impugnatur. Nam iuxta nostram doctrinam, & a priorum qui nobiscum sentiunt, scientia illa quæ ratione præcedit decreto diuinæ

voluntatis de rebus producendis, est scientia simplicis intelligentiæ, etiam prout coniuncta illi decreto, illudque actu dirigens: cum sit cognitio de rebus ut possibilibus, & eligibilibus ut producantur vel non producantur. Scientia verò visionis est illa quæ versatur circa res ut existentes, vel ut existuras vi eiusdem decreti, quod ipsa non dirigit, sed supponit.

Octauum argumentum magis ad rem facit, & sic ab illo proponitur num. 9. Si scientia simplicis intelligentiæ est causa rerum, frustra erit scientia visionis. Cui enim vsui fuerit, aut quæ eius necessitas? Respondeo, vsus & necessitatem huius scientiæ esse, ut Deus nullam ignoret veritatem, sciatque creaturam existere, quæ verè existit. Differt enim hæc veritas, Petrus existit v. g. ab ista, Petrus est possibilis: & non attingitur per scientiam simplicis intelligentiæ, quæ præcisa cadit in Petrum ut possibilem. At (inquit num. 10.) si scientia visionis superadditur scientiæ simplicis intelligentiæ de eadem re, ut volunt aduersarii: omnino duplicatur, vel augetur scientia Dei, quod est contra D. August. lib. 11. de ciuit. cap. 21. sic aientem: *Ibi vidit bonum esse quod fecit, ubi bonum esse vidit ut faceret: nec quia factum vidit, scientiam duplicauit, vel ex aliqua parte auxit.* Respondeo, sensum D. Augustini esse quòd Deus per mundi creationem, in tempore factam, non acquisierit scientiam de modo, quam antea non haberet: sed quòd viderit ab æterno æquè perfecte, quidquid creauit in tempore: Ut indicant verba immediate sequentia: *Tanquam minoris scientia fuerit priusquam faceret quod videret: qui tam perfecte non operaretur, nisi itaq; perfectâ scientiâ, cui nihil ex eius operibus adderetur.* Non verò negat D. Augustinus scientiam Dei posse ac debere distingui ratione: & scientiam rerum ut possibilium, planè necessariam, & independentem ab omni decreto libero diuinæ voluntatis, esse priorè ratione scientiæ visionis rerum creatarum ut existentium, quæ scientia libera, seu contingens est, & supponit decretum liberum, vi cuius illæ constituuntur in esse obiecti cognoscibilis ut existentis. Fallitur autem prædictus auctor cum ait cap. 13. num. 6. scientiam visionis, supra scientiam claræ obiecti, qualis est simplicis intelligentiæ, superaddere tantum relationem coexistentiæ cum suo obiecto. Nam superaddit noticiam distinctæ veritatis: ita ut si per impossibile res existeret, Deo manente in sola scientia simplicis intelligentiæ, seu noticiæ rei ut possibilis: esset coexistentia obiecti, & tamen non esset notitia illius ut actu existentis, quæ est scientia visionis.

Addunt quidam alij nomum hoc argumentum: Scientia Dei quæ est causa rerum, debet esse libera: potuit enim non esse causa rerum, sicut res creata potuit

Octauum argum.

August.

modi d.

91
Nouum argum.

runt non creati. Et consequenter præsupponit decretum liberum diuinæ voluntatis. Sed in Deo sola scientia visionis est libera, & præsupponit decretum liberum diuinæ voluntatis. Ergo sola scientia visionis est causa rerum. Confirmatur, quia si scientia Dei necessaria, quæ dicitur simplicis intelligentiæ, esset causa rerum, sequeretur hanc causalem esse veram, Res erunt quia Deus eas cognoscit naturaliter & necessarid per scientiam simplicis intelligentiæ. Ac proinde res intelligerentur esse futura ante omne decretum diuinæ voluntatis, id est, independenter ab illo, & vi scientiæ naturalis, ratione prioris. Item cum scientia Dei necessaria, siue simplicis intelligentiæ, se habeat æqualiter & indifferentè ad existentiam huius aut illius creaturæ possibilis: si illa esset causa rerum, non potius hanc creaturam produxisset, quam aliam. Respondeo, scientiam Dei quæ est causa rerum, esse liberam, non secundum se, sed quoad adiunctionem decreti liberi diuinæ voluntatis, sine quo non est completè & adæquate causa: sine quo etiam non est verum res esse futuras: & per quod denique determinatur ad producendam hanc creaturam potius quam aliam.

62
D. Thom.
Decimum
argumen-
tum.

Opponit vltimus prædictus auctor, D. Thomam 1. part. quæst. 14. art. 16. dicere, scientiam simplicis intelligentiæ esse speculatiuam, & non practicā. At scientia quæ est causa rerum, est practicā. Ergo scientia simplicis intelligentiæ non est causa rerum, sed scientia visionis. Item ex D. Thom. quæst. 14. art. 8. c. scientia quæ est causa rerum, est inclinata & determinata ad opus, subsequiturque decretum Dei liberum, per quod ad opus inclinatur. Atqui scientia simplicis intelligentiæ, non est determinata ad opus, neque subsequitur, sed potius ratione præcedit decretum Dei liberum. Rursus ibidem ad tertiam, scientia Dei est prior, inquit, quam res naturales, & mensura ipsarum. Hoc autem debet intelligi de quacunque scientia Dei circa creaturas, vt sic independens ab illis. Ergo & de scientia visionis, Ac proinde ista est prior quam res visæ, estque illarum mensura.

Ad primum Respondeo, D. Thom. vt manifestè patet ex illius verbis, affirmat locis citatis, scientiam simplicis intelligentiæ de rebus possibilibus esse practicā secundum quid, id est, secundum modum sciendi, quatenus est de re operabili, prout operabili: licet non sit practicā simpliciter, & secundum finem, id est, secundum intentionem cognoscens & relationem ad opus & exercitium, nisi accedente decreto voluntatis, sine quo fit in sola rei cognitione, & non procedit ad opus. Quod hoc exemplo declarat, S. Doctor ibidem. Si quis edificator consideret qualiter posset fieri aliqua domus, non ordinans ad finem operationis, sed ad cognoscendum tantum, erit quantum

ad finem speculatiua consideratio: quia scilicet non illam ordinat ad operandum: tamen de re operabilis: & eatenus practicā, ratione obiecti, & modi cognoscendi. Ad secundum respondeo, D. Thomam non asserere scientiam, quæ est causa rerum, subsequi decretum Dei liberum: sed tantum affirmare scientiam Dei non esse causam rerum sine decreto voluntatis per quod inclinatur & determinatur ad operandum, cum alioqui sit de se indifferens vt res cognita fiat, vel non fiat. Quod manifestè debet intelligi de scientia simplicis intelligentiæ. Nam scientia visionis non est de se indifferens vt res cognita fiat vel non fiat: sed necessarid & determinatè postulat vt fiat id quod faciendum esse cognoscit, neque aliter potest esse illius cognosco. Ad tertium respondeo, D. Thomam ibi etiam loqui de scientia simplicis intelligentiæ. Nam comparat scientiam, de qua loquitur, cum scientia artificis, quæ vtitur & dirigitur ad domum edificandam, quæque est causa & mensura edificij. Hæc autem scientia non est visio domus iam factæ, sed illius cognitio vt factibilis.

Porro diuina scientia visionis non pendet à rebus futuris proprie loquendo, vt nostra pendet à rebus visis per earum species, aut physicam ipsarum determinationem obiectiuam: neque est illis posteriori reali posterioritate, & dependentia physica: sed rationis tantum & virtuali: quatenus intellectus diuinus, qui de se indifferens est ad representandam aut non representandam existentiam creaturarum, quæ possunt esse & non esse: neque potest illas representare vt existentes, nisi existant: aut non representare vt existentes, si existant: determinatur ab ipsa rerum existentia ad eas representandas vt existentes, potius quam vt non existentes. Quod maxime verum habet in actibus liberis creaturarum, qui neque in causa libera, neque in vilo alio antecedente ad illos se habente, possunt certè & infallibiliter cognosci. Cum positis omnibus antecedentibus, possint adhuc existere, & non existere. Ideoque intellectus diuinus non potest occasionaliter determinari ad illorum cognitionem, à causa libera, vel ab aliis antecedentibus: sed debet primò determinari ab ipsismet actibus, vt actu existentibus in aliqua temporis differentia, & seipsos diuinæ intelligentiæ, veluti speculo, obijcientibus. Effectus verò necessarid futuri, vi causæ, non necessarid operandium, possunt non modò in seipsis cognosci infallibiliter, verum etiam in ipsis causis adæquate sumptis. Attamen præscientia de illis vt futuris, non potest esse vna de huiusmodi causis. Nam hæc præscientia supponit tanquam medium cognoscendi, omnes causas effectus futuri adæquate sumptas. Ergo supponeret seipsam, si ipsa esset vna de illis causis: & ipsa esset sibi metipsum medium cognoscendi.

64. Dixi autem, existentiam rerū determinare occasionaliter intellectum diuinum: quia illa determinatio diuini intellectus à rebus existentibus in eo solum consistit, quod ipsa diuino intellectui, de se indifferenti, & egenti determinatione ad existentiam representandam, potius quam non-existentiam, præbent seipsis, & sua ipsarum existentia, occasionem representandi hoc potius quam illud, hoc ipso quod verè existunt, aut verè exitura sunt. Vis autem illas cognoscendi certò & infallibiliter vt existentes, posito quod existant vel exitura sint, non prouenit à rebus ipsis, sed est in Deo perfectissimè à seipso: quippe qui suā intelligentiā infinitā vim habet intelligendi omne verum, & necessariò representat vnumquodque sicuti est, ad instar speculi representatiōis necessariò quidquid illi obijctur. Loquor autem de rebus creatis vt existentibus. Nam vt possibles sunt, non determinat intellectum diuinum ad sui cognitionem, sed ipse à seipso est essentialiter determinatus, & eam illis, vt talibus, necessariò connexus per intelligentiam, æquè ac per omnipotentiam. Imò non sunt possibles, nisi quia possunt à Deo fieri per eius intelligentiam, voluntatem, & omnipotentiam: quatenus scilicet illas cognoscit esse possibles, & modum quo possibles sunt, potestque sua voluntate & omnipotentia illas producere. Alia quoque est ratio de visione personarum diuinarum, quæ absoluta necessitate existunt: & ad quarum visionem intellectus diuinus naturali necessitate determinatus est: ideoque non illas præsupponit vt ratione prius existentes, & determinantes ad sui visionem.

65. Addunt aliqui Recentiores eruditi, dependentiam quam habet diuina præscientia ab obiecto liberè futuro, esse, quod cum liberum arbitrium creatum habeat perfectum dominium suæ actionis, & ab eo prorsus pendeat an futurus sit, aut non sit eius consensus: ad hoc vt Deus sciat consensum liberi arbitrij, oportet quod Deus quasi intersit consilio & deliberationi suæ creaturæ. Atqui quod Deus egeat interesse illi deliberationi futuræ ad hoc vt illam sciat, est aliquo modo ab ea pendere. Nam quisquis alio eget, aliquo modo pendet ab eo. Verumtamen quia aliunde Deus illi suæ indigentia non alieno auxilio, vltio modo, sed per suam virtutem infinitam medetur, non est propriè dependentia ab obiecto creato: sed virtualis quædam ac rationis dependentia, id est, ali-

quo modo æquiualens actuali. Medetur autem illi indigentia per seipsum: quia habet priuilegio suæ æternitatis necessario, vt ab æterno intersit omnibus deliberationibus creaturarum. Itaque (inquiunt) vt Deus præsciat quid creatura sit liberè factura, oportet Deum ab æterno quasi adesse immediatè actuali deliberationis causæ liberæ. Quæ necessitas, quam Deus habet interessendi deliberationi causæ liberæ vt eam præsciat, aliquid est aliud, quam dumtaxat Dei præscientiam de eo quod causa libera est factura, non posse esse, nisi factura sit. Hæc illi. Quæ vera esse non puto.

66. Primò, quia si Deus habet talem dependentiam vt præsciat futura libera: non potest præscire futura conditionatè, quæ nunquam erunt. Neque enim potuit ab æterno interesse deliberationi quæ nunquam erit. Secundò, cum deliberatio temporanea creaturæ non fuerit ab æterno, Deus non illi interfuit ab æterno: neque aliter illam præsentem habuit, quam obiectiuè, id est, præsciuit illam fore aliquando sibi præsentem actuali existentia. Dicere autem Deum dependere ab illa præsentia obiectiua, vt præsciat, est dicere præscientiam pendere à seipsa. Nam esse præsens hoc modo, nihil est aliud quam præsciri. Tertiò, dicere Deum mederi illi indigentia per seipsum, quia priuilegio suæ æternitatis habet vt ab æterno intersit necessariò omnibus deliberationibus creaturarum, nihil est aliud iuxta rei veritatem, & istorummet Recentiorum doctrinam, quam Deum priuilegio suæ infinitæ perfectiōnis tam esse potentem, & sufficientem seipso, ad cognoscendum quidquid fit in tempore; atque nos sumus, quando illa actuali existentia cedimus, & Deum habere per infinitam virtutem suæ intelligentiæ, quidquid nos habemus per existentiam & determinationem physicam obiectorum, vel per eorum species ab ipsis impressas. Hoc autem est dicere Deum non egere alio, quam vt res sint futuræ: quia aliunde habet ex seipso virtutem perfectam & sufficientem ad cognoscendum quidquid erit, & quidquid quomodocunque verum est. Itaque malè Recentiores illi asserunt hanc indigentiam, vel dependentiam virtualem, vt ipsi loquuntur, aliud esse, quam quod præscientia requirat obiectum esse futurum: & præscientiam de eo quod creatura liberè factura est, non posse esse nisi factura sit. Et hætenus de scientia Dei, eiusque diuisionibus dictum sit.